

03 Noiembrie 2006, nr. 80

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea Legii cu privire la standardizare

(înregistrat în Parlament cu numărul 3954 din 12 Octombrie 2006)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea Legii cu privire la standardizare.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Serviciul Standardizare, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce nu corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Conform art.35 alin.(3) ale Legii privind actele legislative, actul legislativ de modificare sau completare are, de regulă, o forță juridică egală cu cea a actului ale cărui dispoziții le modifică sau le completează. Luînd în considerare faptul că Legea cu privire la standardizare nr. 590 din 22.09.1995 este o lege ordinară, considerăm că și legea de modificare trebuie să fie una ordinară.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Deși proiectul actului legislativ supus expertizei nu este însoțit de o notă informativă, care să justifice scopul promovării, din analiza acestuia se poate constata încercarea de a îmbunătăți sistemul de standardizare națională.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei nu este plasată pe site-ul Parlamentului.
Considerăm că în acest fel Parlamentul nu respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.
- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**
- 6. Suficiența argumentării.** În lipsa notei informative este dificil de a evalua suficiența argumentării proiectului supus expertizei.
- 7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale.** Asemenea referințe nu se conțin în textul proiectului.
- 8. Fundamentarea economico-financiară.** În lipsa notei informative, este dificil de a determina faptul dacă în procesul de promovare a proiectului s-a făcut o fundamentare financiar-economică a proiectului. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, În

cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Considerăm că proiectul în cauză contravine prevederilor art. 19 ale Legii privind actele legislative nr. 780/2001, ținînd cont de faptul că textul proiectului este expus într-un limbaj inaccesibil pentru subiecții interesați, iar noțiunile nu sînt clar definite. Drept exemplu al deficiențelor și inexactităților atestate pot servi următoarele prevederi ale proiectului: în art. 1 sînt expuse două semnificații ale noțiunii de specificație tehnică. Totodată nu este clar din ce cauză sînt reproduse, practic integral, noțiunile prevăzute de art. 1 din Legea cu privire la standardizare nr. 590-XIII din 22.09.1995 în vigoare. Spre exemplu, în proiectul legii de modificare și completare se reproduc din legea în vigoare următoarele noțiuni cu conținut identic: standard; standardizare națională; standard național; standard internațional; organism de standardizare; organism național de standardizare; aplicarea unui standard etc., iar la unele cuprinsul normelor s-a modificat neesențial: spre exemplu în Legea nr. 590/22.09.1995 este prevăzută noțiunea de autoritate în proiectul legii de modificare și completare este inclusă aceeași noțiune la autoritate de reglementare; în legea nr. 590/22.09.1995 se specifică noțiunea document normativ de standardizare, iar în proiectul de modificare și completare aceeași noțiune este valabilă pentru document normativ.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Totodată din textul actului normativ nu este clar care este totuși organul central de specialitate al administrației publice abilitat cu funcții de reglementare, responsabil de infrastructura calității, precum și nu e clar care sunt funcțiile și împuternicirile acestui organ central. Această situație ar crea situație de confuzie, atunci cînd va fi necesar de verificat și coordonat activitatea organismului național de standardizare.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. 6 al.(1)	(1) Organismul național de standardizare este recunoscut de Guvern în condițiile prezentei legi, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice abilitat cu funcții de reglementare, responsabil de infrastructura calității...	Art. 6 al.(1) din proiectul legii expertizate stabilește că organismul național de standardizare este recunoscut de Guvern, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice cu funcții de reglementare, responsabil de infrastructura calității. Din interpretarea acestei prevederi, rezultă că Guvernul va desemna organismul național de standardizare. Însă, potrivit prevederilor alin. (2) din articolul menționat rezultă că în calitate de organism național de standardizare este desemnat "Institutul Național de Standardizare". Prin urmare poate fi atestat un conflict evident al normelor de drept din același act legislativ.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Propunem revizuirea prevederilor art. 6
2	Art. 9 alin	(9) Standardul	Art. 9 alin (9) conform căruia se	Coruptibilitate	Propunem de stabilit

	(9)	național SM devine standard armonizat cînd adoptă un standard european armonizat cu directivele europene de nouă abordare, iar organismul național de standardizare anunță în ediția oficială „Buletinul de Standardizare” că acest standard poate fi utilizat pentru evaluarea conformității cu cerințele prescrise pentru produsele respective din domeniul reglementat, aprobate de către Guvern sau în reglementări tehnice specifice, elaborate pe baza directivelor europene de nouă abordare.	prevede situația cînd standardul național devine standard armonizat este o normă confuză, lipsită de precizie și exactitate. Nu este clar care sînt standardele armonizate cu directivele europene de nouă abordare. Care este modalitatea de punere în aplicare și publicare a acestor standarde.	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	expres care sînt standardele armonizate cu directivele europene de nouă abordare, care este modalitatea de punere în aplicare și publicare a acestor standarde.
3	Art. 9 alin. (12)	12) Codurile de bună practică se elaborează în scopul eficientizării procesului de elaborare (proiectare) a producerii, exploatare, depozitare, transport, realizare și utilizare a produselor sau prestare a serviciilor, urmărind ca scop final realizarea prevederilor reglementărilor tehnice aplicabile produsului sau serviciului concret. Elaborarea, aprobarea și înregistrarea codurilor de bună practică se efectuează de către autoritățile de reglementare, cu publicarea ulterioară în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a informației referitor la înregistrarea lor și punerea în aplicare. Termenul de aplicare a codurilor de bună practică trebuie să fie nu mai mic de 60 de zile din data înregistrării. Dreptul de editare a codurilor de bună practică îi aparține în exclusivitate autorității de reglementare care l-a aprobat.	Art. 9 alin. (12) prevede că codurile de bună practică pot fi editate în exclusivitate de către autoritățile de reglementare care l-a aprobat. Această prevedere este coruptibilă deoarece va permite organului care a adoptat un cod de bună practică, care trebuie să fie cunoscut și utilizat de către întreaga societate și îndeosebi de specialiștii din domeniu, să solicite recompense bănești pentru editarea și difuzarea acestuia.	Coruptibilitate Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului	Propunem revizuirea prevederilor art. 9 alin. (12)
4	Art. 10	Textul integral	Art. 10 ce prevede publicarea (editarea) și difuzarea documentelor normative în domeniul standardizării este coruptibilă prin însăși esența sa. Această normă va permite organismului național de standardizare să pretindă mijloace bănești pentru informare și luare de cunoștință cu un oarecare standard. Mai mult decît atît, din definiția expusă la art. 1, rezultă că "standard"	Coruptibilitate Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	Propunem revizuirea prevederilor art. 10

Concluzii

În temeiul celor enunțate mai sus, nu este clară necesitatea expunerii articolelor respective în redacție nouă, în cazul în care se operează doar unele rectificări minore. Mai mult decât atât, ținând cont de faptul că proiectul expertizat propune modificarea, practic integrală a legii, inclusiv și a structurii, nu este clară necesitatea doar a "modificării" actului legislativ și de ce nu se propune abrogarea legii în vigoare și elaborarea unei noi legi care să reglementeze domeniul standardizării, reieșind din noile realități. Considerăm că proiectul Legii nu poate fi adoptat în redacția în care a fost propus Parlamentului spre aprobare și necesită a fi corelat cu actele legislative în vigoare, în special cu Legea nr. 780/2001 privind actele legislative, precum și eliminarea tuturor normelor ce pot favoriza corupția în procesul de aplicare a acestora, evidențiate în secțiunea precedentă a avizului.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției